

Kuidas toetada ja kaardistada võrgustike tegevust

Mart Laanpere

Tallinna Ülikooli

Informaatika instituudi
haridustehnoloogia keskus

mart.laanpere@tlu.ee

Toetab Euroopa Liit

RAK
Eesti Riiklik Arengufond

Jutuks:

- Võrgustiku olemus
- Võrgustike tüübid ja omadused
- Võrgustike töövahendid
- Võrgustike kaardistamine: SNA jm
- Tegevusteooria ja tegevussüsteemid
- Tegevusmustrikeel

Võrgustiku olemus

- **Metafoor: kalavõrk; termin matemaatikas, füsioloogias, sõjanduses ja informaatikas.**
- Võrgustik on hulk omavahel ühendatud sõlmi (*a set of interconnected nodes*). Sõlmed = eksperdid, asutused; ühendused = suhtlus, koostöö
- **Sliwka**: eesmärgistatud sotsiaalsed olemid, mis toetavad innovatsiooni, professionaalset arengut ja kogemuse levitamist, olles vahendajaks tsentraliseeritud ja detsentraliseeritud struktuuride vahel.
- **Dalin**: ajutised sotsiaalsed süsteemid, võimaldavad maksimaalset infolevikut minimaalse pingutusega

Võrgustike omadused

- **Funktsioonid** (Sliwka): poliitiline, informatsiooniline, psühholoogiline, oskuste arendamine (õppimine)
- **Omadused**: keskmata, mitte-hierarhilised, paindlikud, dünaamilised, sobivad „ebamääraste“ eesmärkide saavutamiseks
- **Struktuur**: horisontaalsed vs. vertikaalsed
- Võrgustike väärtus innovatsioonimehhanismina (Socrates, 5-7RP, OECD, NordPlus)

Võrgustike tüübid

- **Praktikakogukonnad** (*Communities of practice*, Lave & Wenger, K.Loogma): oma valdkonnale pühendunud spetsialistid, keda ühendab soov oma „gildi“ taset tõsta ja üheskoos praktilisi probleeme lahendada
- **Võrgustikorganisatsioonid** – avalik või varjatud koostöö iseseisvate asutuste vahel
- **Virtuaalsed kogukonnad** – Interneti vahendusel kitsas valdkonnas infovahetuse, lobitöö ja arendusega tegelevad seltskonnad

Võrgustike omadused

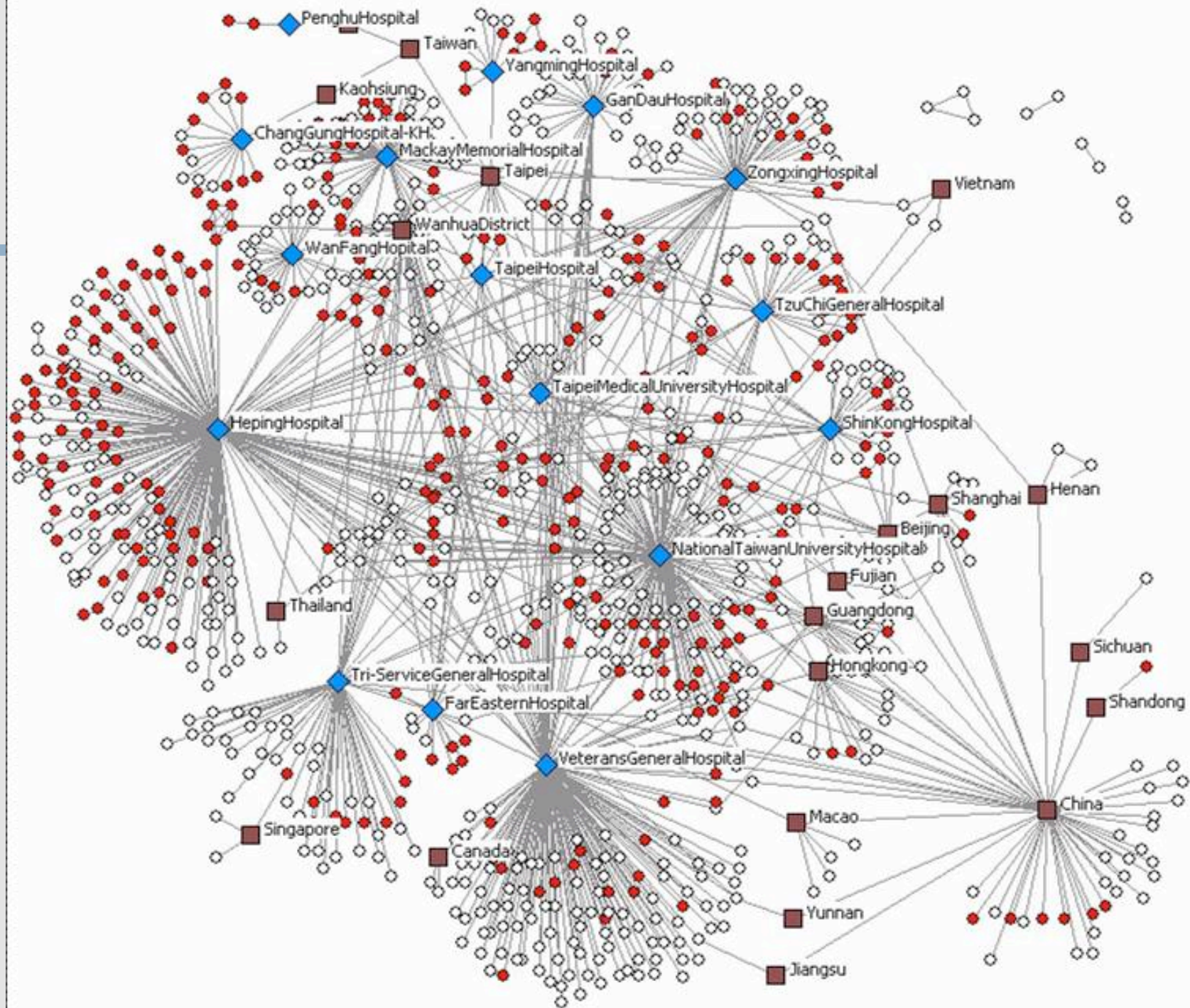
- Seosed mitte üksnes võrgustikusisesed, vaid ka väljapoole ulatuvad
- Interaktiivsed, asümmeetrilised ühendused
- Enesejuhitavus
- Jagatud eesmärgid, samas ka väärtuskonfliktid
- Dünaamilisus: tekivad ja kaovad
- Virtuaalne koostöökeskkond
- Efektivesed võrgustikud loovad kuuluvustunde

Võrgustike vahendid

- Võrgustiku vajadused: suhtlus (a/sünkroonne), koostöö, jagatud mälu, dokumendihaldus, ajahaldus, projekti haldus
- E-post ja listid
- Foorumid ja portaalid
- Web 2.0: ajaveebid, wikid, Google/Zoho, mikroblogid, agregatorid, uudisvood

Võrgustike kaardistamine

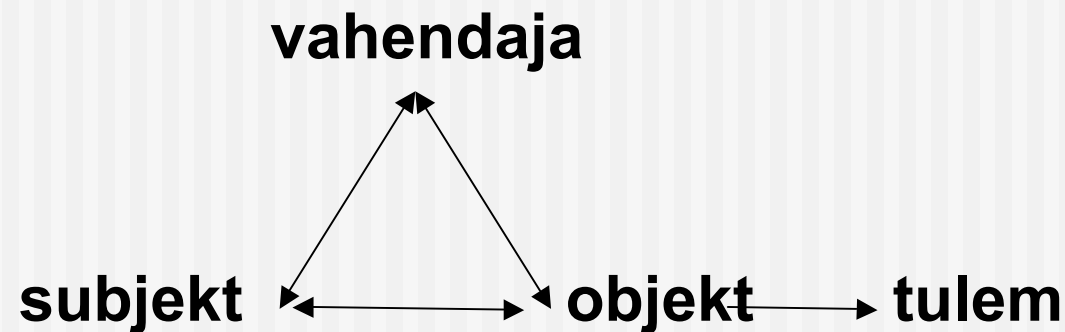
- Klassikaline meetod: sotsiaalse võrgustiku analüüs (SNA), vt. Marge mag.tööd
- Lihtne kaardistusvahend (e-posti põhine): iCamp myDentity, vt. mydentity.eu
- Blogipõhine kaardistus: iCamp raames valminud Feedback plugin Wordpressi blogimootorile

Tegevuskeskne lähenemine

- Tegevusteooria (Võgotski, Leontjev)
- **tegevust** defineeritakse läbi kollektiivi motiivide ja neile kättesaadavate töövahendite, mis on tegevuse objektiks;
- tegevus koosneb eesmärgistatud **tegudest**, mida kollektiivi liikmed teadlikult läbi viivad;
- teod omakorda realiseeritakse, sooritades **operatsioonide** jadasid või tsükleid.

Tegevusteooria mudel (Kuutti)

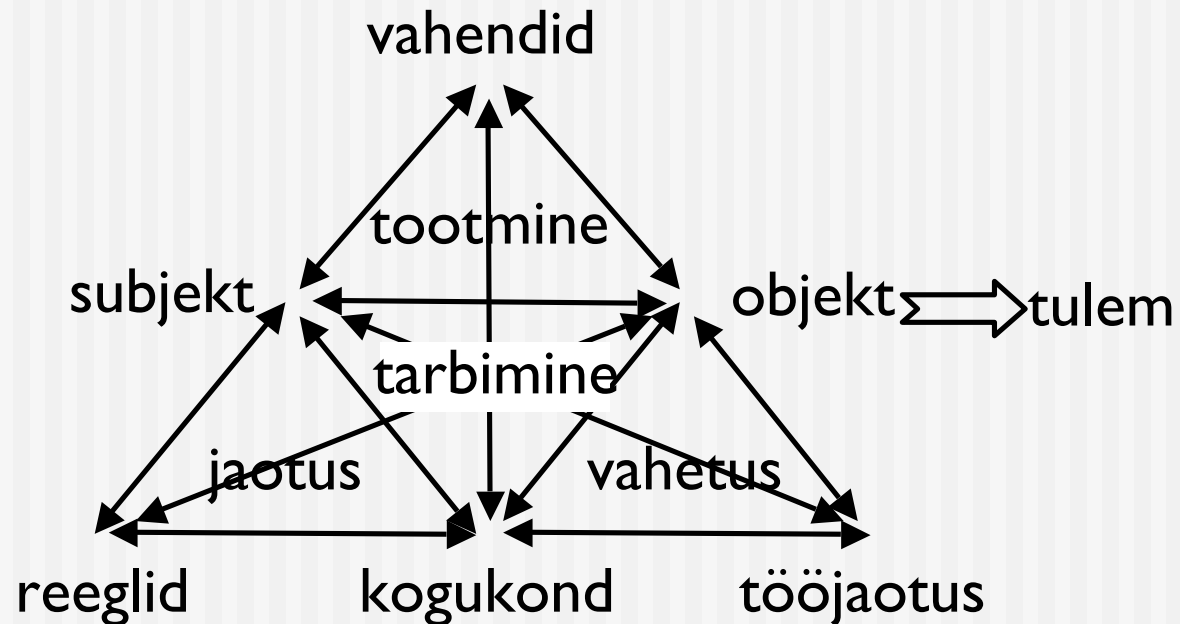
Tegevuse **subjektiks** on isik või isikud, kes tegevust läbi viivad.

Tegevuse **objektiks** on see, mis motiveerib tegevust – materiaalne objekt, plaan või idee.

Tegevust **vahendavad** füüsilised (nt. tööriistad, artefaktid) ja vaimsed töövahendid (nt. teadmised, sõnavara ja oskused).

Tegevuse väljundiks on selle **tulemi** realiseerimine.

Tegevussüsteem (Engeström)

IBM ühtne tegevusmudel

- IBM uurimislabor lõi tegevusmustrite kirjeldamisviisi ja vahendi prototüübi (Activity Explorer)

Mupple

- iCamp projekti raames loodud vahend tegevusmustrite loomiseks ja taaskasutamiseks Web 2.0 keskkonnas
- <http://teldev.wu-wien.ac.at/mupple/>
- Töövahendi-keskne vaade mustritele

